

Helligdage og festdage

Region Sønderjylland-Schleswig

Kolofon

Region Sønderjylland - Schleswig

Regionskontor & Infocenter

Lyren 1, DK-6330 Padborg

Tel.: +45 74 67 05 01

Fax: +45 74 67 05 21

www.region.dk|de

www.kulturfokus.dk|de

www.pendlerinfo.org

Forfatter: Andrea Graw-Teebken, ph.d.

Billeder: Colourbox, Sören Sachau (cover midten)

2019, 1.udgave

Toptryk Grafisk, Buskmosevej 4, 6300 Gråsten

www.toptryk.dk

ISBN: 978-87-93827-10-3

Helligdage og festdage i Danmark og Tyskland

Hele året igennem findes der specielle dage, som er viet til fester, minder, kirkelige og verdslige traditioner. Den historiske baggrund for de kirkelige festdage er ens, men traditionerne og den måde, man markerer dagene på, er forskellige. Samtidigt findes der dage, der kun holdes i det ene af de to nabolande – og dette fører tit til fridagsture og miniferier henover grænsen. Sidst, men ikke mindst, har det dansk-tyske grænseland helt særlige traditioner. Alle disse søges gengivet i denne publikation – uden at denne på nogen måde kan være udtømmende. Vil man vide mere, kan man med fordel læse Ib Askholms bog "Danmarks Højtider og festdage" fra 2012, der dækker Danmark og også grænselandets traditioner. For de tyske helligdage, se nærmere på eksempelvis kirkernes hjemmesider (www.katholisch.de, www.kirchenjahr-evangelisch.de).

Helt generelt kan man skelne mellem helligdage, festdage og mærkedage. En helligdag betyder, at der er tale om en officiel helligdag, hvor de fleste borgere har fri fra arbejde. I Danmark er alle helligdagene også flagdage, dvs. at der hejses flag fra offentlige bygninger og i mange borgeres haver. I både Danmark og Tyskland findes der en særlig helligdagslovgivning. Betegnelserne fest- og mindedage samt højtider kan bruges mere frit. For Tysklands vedkommende findes der dage, som kun findes i de sydligere, katolske delstater og ikke Schleswig-Holstein. Vi har markeret dagene med flag, så man kan se i hvilket land – Danmark, Tyskland eller begge – traditionen holdes i hævd. Vi ønsker god fornøjelse med læsningen!

Årets gang

1. januar - nytår

Det gamle år rinder ud og vi starter på en frisk. Både i Tyskland og i Danmark er 1. januar, starten på kalenderåret, en national helligdag. Kalenderårets begyndelse falder ikke sammen med kirkeårets, der ligger på den 1. søndag i advent. Det er kutyme i begge lande, at man ønsker hinanden godt nytår, når man ses første gang i det nye år og det kan gøres helt til cirka midt-januar. I løbet af januar måned er det ligeledes blevet gængs praksis at afholde nytårsreception eller nytårskur hos foreninger, institutioner og firmaer.

6. januar – Helligtrekonger

I Tyskland går børnene fra hus til hus klædt ud som de "Hellige Tre Konger". De såkaldte stjernesangere forkynder evangeliets glædelige budskab og indsamler penge til børn i andre lande, der lider nød. Stjernesangerne synger sange og fremsiger en bøn for dem, der åbner døren for dem. Så skriver de den traditionelle velsignelsesbøn C+M+B og det pågældende årstal på eller oven over døren med indviet kridt. Forkortelsen står for det latinske "Christus Mansionem Benedicat" - "Måtte Kristus velsigne dette hus". Dagen spiller en større rolle i de katolske delstater end i Schleswig-Holstein.

27. januar - Tag des Gedenkens an die Opfer des Nationalsozialismus (FN: Holocaust-mindedag)

I Tyskland er dagen en national mærkedag til minde om ofrene for nationalsocialismen. Den 27. januar 1945 befriede sovjetiske og polske tropper fangerne i koncentrationslejren Auschwitz. I Tyskland markeres dagen siden 1996, den er en officiel FN-Holocaust-mindedag siden 2005.

2. februar – Kyndelmisse

I Danmark markerer denne dag vinterens vendepunkt, lysets tilbagevenden. Tidligere blev dagen fejret med mad, sang og dans. I dag har kirken til en vis grad genoptaget dagen som lysfest, hvor der bliver tændt fakler foran kirkerne.

6. februar – Oversømarch /Slaget ved Sankelmark

Den 6. februar 1864 fandt et af den 2. Slesvigske krigs sidste slag sted mellem Oeversee og Sankelmark syd for Flensburg. Østrigske tropper kæmpede mod de danske, der var på tilbagetog. Allerede året efter mindedes slaget med en march fra Flensburg til mindesmærket ved søen i Sankelmark. Efterfølgende, og især i årene omkring 1. og 2. Verdenskrig, var Sankelmarkmarchen udelukkende et tysk-nationalt foretagende. Først efter 2003 blev der også mindet de danske faldne og i dag er der både dansk, tysk og østrigsk deltagelse i marchen.

Fastelavn

Fastelavns søndag ligger syv uger inden påskedag og ordets oprindelse fra det plattyske "vaste lavent" betyder aftenen inden fastetiden. Med fastetiden forbereder de kristne sig på Jesu opstandelse i påsken og dermed på kirkeårets største festdag. På tysk bruges ordet Karneval, som går tilbage på det latinske "carne vale", "farvel til kødet". I Danmark klæder børnene sig ud og slår katten af tønden. Katten symboliserede oprindeligt vinteren, som skulle fordrives ved at man slog på tønden. Fastelavnsmandag spiser man fastelavnsboller i Danmark, i det nordlige Schleswig-Holstein såkaldte Heiße wecken, der også sælges som Hedevinger i Sønderjylland. Fastelavnsmandag (Rosenmontag) kan man opleve fastelavnsoptog i det syd-vestlige Tyskland og enkelte steder i Nordtyskland.

10. februar - Afstemning om Sønderjylland

I 1920 blev der afholdt folkeafstemning om det nationale tilhørsforhold i den såkaldte zone 1, området, der svarer omtrent til de sønskerjyske egne, der nu ligger nord for den dansk-tyske grænse. Danmarks-Samfundet anbefaler flagning på denne særlige mindededag.

14. februar – Valentinsdag

Der findes forskellige versioner og historier om den hellige Valentin, der angiveligt blev myrdet af romerne på dagen den 14. februar. Senerehen, i det middelalderlige England, blev det en tradition, at unge mennesker fik en "Valentine", som de kunne mødes med i en periode inden et eventuelt bryllup. Dagen fejres over hele verden og giver forelskede mulighed for at give små gaver, blomster og hjerter til deres udkårne. Siden 1990'erne er dagen blevet mere og mere udbredt i både Danmark og Tyskland.

21. februar – Biikebål /Pers Awten

Traditionen med biikebål den 21. februar går tilbage til vikingetiden, hvor friserne ved vestkysten tændte bål ved stranden til ære for de nordiske guder og for lysets komme. Senere blev bålet brugt til at sige farvel til hvalfangerne. Mens skikken længe har været en turistattraktion på de nordfrisiske øer og ved kysten, gik den i glemmebogen på den danske side. Omkring 2004 er skikken blevet genoptaget, så man om aftenen, der også kendes som Pers Awten, tænder bål ved Emmerlev.

1. april - Aprilsnar

Det er skik at narre sine medmennesker med opfundne eller forfalskede (ofte spektakulære) historier, fortællinger eller informationer. Før snyderiet afsløres, siger man "aprilssnar"! Traditionen findes både i Danmark og Tyskland.

Påsketiden

Påsken er den kristne fest for Jesu Kristi opstandelse. Den bygger på tidligere jødiske traditioner og på hedenske fejring af forårets komme. Påsken falder altid på den første søndag efter første fuldmåne efter forårsjævndøgn. Fastetiden, der begynder efter fastelavn, slutter i påsken. Mellem Skærtorsdag og 2. Påskedag mindes Jesu død og opstandelse, og hver enkelt dag har en særlig betydning med egne skikke og traditioner.

Skærtorsdag

På denne dag mindes Jesus sidste fælles måltid med sine venner, disciplene. Han vaskede deres fødder og forudsagde, at en af dem ville forråde ham overfor romerne. "Skær" betyder ren. Jesus "opfandt" nadveren - og de ord, han ifølge bibelen sagde til disciplene den aften, bliver stadig gengivet ved nadveren. Dagen er en helligdag i Danmark, men ikke i Tyskland.

Langfredag

Fastetidens højdepunkt markerer Jesu død på korset. Her mindes hans lidelser og i mange kirker er korset dækket med et tæppe. Der spises ingen kød denne dag, kun fisk eller specielle regionale kødfri retter. I Nordtyskland er der tradition for, at kirkeklokkerne ringer kl. 15.00, tidspunktet for døden på korset. Regler om fester og koncerter er blevet mere lempelige, men stadig er dagen en "stille" festdag. Dagen er den største højtid for den protestantiske kirke, men ikke for den katolske, hvor opstandelsen stilles mere centralt. Dagen er en helligdag både i Danmark og Tyskland.

1. og 2. Påskedag

Søndag og mandag efter Langfredag holdes der påske. De kristne mindes, at Maria Magdalena og en anden kvinde gik hen til graven, som var tom. Ifølge bibelen kom en engel og fortalte kvinderne, at Jesus var genopstået. Det kristne budskab om håb om et liv efter døden har sin oprindelse i hændelserne. Samtidigt er påsken også den tid på året, hvor varmen vender tilbage og hvor blomster og træer "genopstår" fra den kolde jord. Førkristne fester og traditioner blandes med ind i vores påsketraditioner. Påskeharen spiller kun en sekundær rolle i påskefesten, da påskeæggenes var og er hovedsymbolet. De symboliserer frugtbarhed og liv. Påskemorgen leder børn i både Danmark og Tyskland efter malede æg og slik, som "påskeharen" har gemt. Denne tradition kom til Danmark fra Tyskland omkring år 1900. Der bages påskekager formet som harer eller lam. Nogle steder i Tyskland tændes der påskebål om natten og der holdes traditionelle påskemarker. I Danmark mødes man til påskefrokost og der brygges også påskebryg, som er lidt stærkere end almindeligt øl.

9. april – Danmarks besættelse 1940

Tidligt om morgenen den 9. april 1940 invaderede tyske tropper Danmark. Besættelsestiden 1940-45 mindes i Danmark ved at der nedlægges krans og der flages på halv i hele landet indtil middag, derefter på hel.

18. april – Slaget ved Dybbøl 1864

Slaget ved Dybbøl var det afgørende slag i den 2. Slesvigske krig. Efter den danske hær havde trukket sig tilbage fra Dannevirke, søgte man at forsvare de danske skanser. Skanserne var forældede og soldaterne udbedrede dem om natten. De overlegne preussiske og østrigske styrker stormede skanserne tidligt om morgenen, Dybbøl mølle blev ødelagt. Møllen blev senere et nationalt symbol og genopbygget. Dybbøl-mindehøjtideligheden har længe været et rent dansk anliggende, ligesom Oversøemarchen var et rent tysk anliggende indtil 2003. Ved 150-året for slaget i 2014 blev der lagt vægt på den fælles dansk-tyske historie og forsoningen, mindehøjtideligheden blev besøgt af højtstående politikere fra både Danmark og Tyskland samt Dronning Margrethe II.

Store bededag / Bededag

Store bededag falder på den fjerde fredag efter påske. I 1686 samlede Christian V mange bededage på en dag. Han bestemte, at det var forbudt at arbejde, så også bagerierne var lukkede. Man opfandt skikken med at bage hvedeknopper dagen før og derfra er skikken med at spise varme hveder, som er lune hvedebrød bagt med en smule kardemomme, opstået. Varme hveder spises enten aftenen før bededagen - eller på selve dagen. I Danmark fejres der mange familiefester, f.eks. konfirmationer, på denne forlængede weekend.

Den tyske bededag i november blev afskaffet som helligdag i 1995. Buß- und Betttag er nu en festdag i den evangeliske kirke, som kan føres tilbage til perioder med nød, og går ud på en holdningsændring og en omvendelse til Gud.

1. maj – Arbejdernes internationale kampdag

Den 1. maj kaldes også Arbejdernes Dag eller Majdag. Det er en national helligdag i Tyskland og i mange andre lande. I Danmark er dagen til gengæld ingen helligdag, men mange holder fri hele dagen eller arbejder kun til middag, alt efter deres overenskomst.

4. maj – Frihedsbudskabet 1945

Under den tyske besættelse 1940-45 hørte mange danskere hemmeligt den britiske radiokanal BBC, hvor der også var danske udsendelser. Om aftenen den 4. maj 1945 blev der via BBC meddelt, at de tyske tropper havde kapituleret. Mange danskere stillede stearinlys i vinduerne derefter. Denne tradition med stearinlys i vinduerne har holdt sig til i dag, og samtidigt er det kutyme i historiebevidste danske hjem at lytte til frihedsbudskabet.

5. maj – Danmarks befrielse 1945

Mens budskabet nåede frem til mange danskere allerede aftenen inden, er den 5. maj den officielle dag for Danmarks befrielse, da kapitulationen blev underskrevet denne dag. Der holdes officielle mindetaler, der nedlægges krans og der er fællessang kl. 8.00 om morgenen også mange steder i grænselandet. Tæt på grænsen mindes man især de tre danske gendarmer, der blev skudt af tyskere ved jernbaneviadukten i Padborg om morgenen den 9. april 1940 samt Oberst Paludan-Müller, chef for Grænsegendarmeriet, der blev skudt den 26. maj 1944.

Maj - Mors dag

2. søndag er der mors dag. Dagen går tilbage til starten af det 20. århundrede, hvor amerikaneren Anne Marie Jarvis grundlagde dagen til ære for sin afdøde mor. Traditionen med at sende postkort, give blomster og chokolade til mødre, er blevet overtaget i mange lande, deriblandt Danmark og Tyskland.

Kristi Himmelfart

I kristendommen betegner Kristi Himmelfart troen på at Jesus vendte tilbage til sin Fader i himlen. Kristi himmelfartsdag fejres 40 dage efter påske, derfor falder dagen altid på en torsdag. I Tyskland fejrer man også "Fars dag" på Kristi himmelfartsdag, og det med øl i rigelige mængder! I Danmark fejrer man "Fars dag" Grundlovsdagen den 5. juni.

Pinse

Pinse er, udover påske og jul, en af de tre vigtigste højtider i kristendommen. Den fejres 50 dage efter påske som afslutning på påsketiden. Pinse betegnes også som "kirkens fødselsdag". I Danmark forbinder man højtiden med N.F.S. Grundtvigs pinsesalmer, især "I al sin glans nu stråler solen", hvori Helligåndens komme sammenlignes med erfaringen af sommerens komme i den danske natur. Familieudflugter i naturen er en tradition i Pinse både i Danmark og Tyskland.

5. juni - Grundlovsdag

Grundlovsdag fejrer den første danske grundlov af den 5. juni 1849. Indførelsen af en forfatning markerede samtidig overgangen til det konstitutionelle monarki og afskaffelsen af enevælden, der havde hersket siden 1660. Denne dag er det nærmeste man kommer en nationaldag i Danmark. Dagen fejres med politiske taler, men har ikke været en helligdag siden 1976. Desuden er den 5. juni "Fars dag" i Danmark, som ofte markerer starten på grillsæsonen. En ny tendens er, at mange kontorer og butikker har lukket den dag.

Juni - Studenterfester

Når eksamenen er i hus i Tyskland, fejres der studenterballer. Studenterne bærer ofte T-shirts med påskriften "Abi" (studentereksamen) og afgangsåret og i de senere år er man også begyndt at sætte mærkater med studenterårgangens logo og afgangsåret på bilerne. I Danmark får man studenterhue på, når man har bestået den sidste mundtlige eksamen og man skal beholde huen på indtil translokationen. Derudover er der vognture for de nybagte studenter. Den, der fik 12, dvs. topkarakter til eksamen, skal løbe efter vognen.

15. juni - Valdemarsdag/Genforeningsdag

Ifølge myten faldt Dannebrog ned fra himmelen i Estland den 15. juni 1219 under et korstog anført af den danske konge Valdemar Sejv. Dagen er ingen helligdag i Danmark.

Den 15. juni 1920 blev den nordlige del af det gamle hertugdømme Slesvig, som Danmark mistede i 1864, overdraget til Danmark efter afstemingen. Dagen mindes især i Sønderjylland.

23. juni - Sankthans

Den 23. juni om aftenen fejrer man sankthansfest eller sankthansaften med et stort bål i Danmark. Der brændes også en stråheks af på bålet. Ilden skal symbolsk holde de onde ånder på afstand. Før bålet brændes af, er det ofte en lokalkendt politiker eller kunstner, som får æren af at holde en kort båltale. Der spises og drikkes og en væsentlig del af festen er folkeviserne. Når der er sat ild til bålet, synger man Holger Drachmanns "Midsommervise". Midsommeren og årets længste dag fejres ikke kun af danskerne, men også af de andre skandinaver og er også en populær turistmagnet.

Juli-august - Indskoling

Børn i alderen 5-7 år bliver indskolet ved et nyt skoleårs start. I tysksprogede lande får børnene et kæmpestort kræmmerhus af deres forældre, som er fyldt med slik og små gaver. Tit får mindre søskende også et lidt mindre kræmmerhus. Selve indskolingsdagen er en meget festlig dag, hvor der bliver holdt taler, ældre elever fremfører en sang eller et lille teaterstykke, og for det meste er bedsteforældre og faddere også med sammen med forældrene. Der kan også blive afholdt en indskolingsgudstjeneste. Efter første skoledag bliver hvert barn fotograferet sammen med sit kræmmerhus. I Danmark er den første skoledag i 0. klasse også en festlig dag, hvor skolelederen holder tale, men generelt sker der ikke helt så meget som i Tyskland, og det er heller ikke almindeligt, at der deltager andre familiemedlemmer end forældrene.

25. juli – Slaget ved Isted, 1850

Den 1. Slesvigske krig mellem Danmark og den slesvig-holstenske bevægelse samt Preussen sluttede efter slaget ved Isted. De danske tropper vandt, men slaget var yderst blodigt på begge sider. Efter krigen forblev hertugdømmerne Slesvig og Holsten indenfor den danske helstat indtil 1864. Som minde og sejrssymbol opførtes Istedløven, der blev opstillet på kirkegården i Flensburg. Løven kom til Berlin som krigsbytte efter 1864, til Danmark efter 1945 og vendte tilbage til Flensburg i 2011. Her mindedes danskere og tyskere den omtumlede historie i fællesskab og på samme måde holdes også Isted-dagen siden år 2000 med både danske og tyske repræsentanter.

3. Oktober - Tag der Deutschen Einheit

Tag der Deutschen Einheit den 3. oktober har været Tysklands nationaldag siden 1990, fordi den tyske genforening blev en realitet på denne dato. Den 3. oktober er en national helligdag i hele Tyskland.

Oktober - Erntedankfest

Høstfesten Erntedankfest er en kirkelig fest og fejres i Tyskland den første søndag i oktober, hvor man takker Gud for høstens gaver. Der bliver hængt en høstkrans flettet af korn og vinranker op i kirken.

31. oktober - Reformationsdag

Den 31. oktober fejrer evangeliske kristne reformationsdag til minde om Martin Luthers opgør med den katolske kirke. Siden 2018 er reformationsdagen en helligdag i Schleswig-Holstein. I nogle kirker markerer man også dagen i Danmark.

31. oktober – Halloween

På All Hallows Eve – eller Allehelgensaften – kommer de døde ud af deres grave. Denne forestilling kom til Amerika sammen med de irske og engelske udvandrere. I USA blev traditionerne ændret og sammen med udhulede græskar vendte Halloween tilbage til Europa i form af den gyser-fest, vi kender i dag. Både i Danmark og Tyskland bliver det mere og mere udbredt, at børnene klæder sig ud, går fra dør til dør og beder om "slik eller ballade". Også blandt unge voksne festes der med udklædninger, gyselige mad- og drikkevarer.

1. november - Allehelgensdag

I middelalderen blev Allehelgensdag indført for at mindes de helgener – dem var der mange af – som ikke havde deres helt egen helgensdag. Samtidigt blev det især i de katolske lande en tradition at mindes de bortgangne ved at stille lys på gravene. I nogle tyske delstater, dog ikke Schleswig-Holstein, er dagen en helligdag.

9. november – Skæbnesdagen i den tyske historie

Vendepunkterne i den nyeste tyske historie har ligget på en 9. november, derfor kaldes dagen gerne for skæbnesdagen, hvor der både mindes og festes. Den 9. november 1918 blev den første tyske demokratiske republik, Weimarrepublikken, udråbt. Afskeden med kejserriget blev indledt af den såkaldte matroseropstand i Kiel, hvor en række soldater besluttede ikke at kæmpe videre i den allerede tabte 1. Verdenskrig. To dage senere, den 11. november 1918, blev fredstraktaten underskrevet i Versailles. Fem år senere, den 9. november 1923, marcherede Adolf Hitler og hans tropper mod München i et første kup-forsøg, der mislykkedes. I 1938 blev natten fra den 9. til den 10. november vendepunktet, der markerede starten på udryddelsen /pogromen af jøderne. I den tidligere, såkaldte krystalnat, brændte synagoger og butikker blev ødelagt. På den fjerde og hidtil sidste skæbnessvangre 9. november faldt Berlinmuren i 1989, hvorefter de to delte lande blev genforenet i 1990.

10. /11. november – Mortensaften /Morten Bisp

Traditionen med at spise gås eller and den 11. november i Tyskland og den 10. november i Danmark går tilbage til det 16. århundrede og har, efter at have været en glemt tradition i Danmark, fået en renæssance i de senere år. I Tyskland er "Skt. Martin" den 11. november også børnenes dag, og legenden om Morten Bisp bliver taget op som emne i børnehaver, skoler og til lanterneoptog.

Lanternefest

Lanterneoptogene finder ofte sted i direkte tilknytning til Mortensaften. Børnene laver selv deres kulørte lamper og lærer traditionelle lanternesange som f.eks. "Ich gehe mit meiner Laterne" og "Laterne, Laterne, Sonne, Mond und Sterne". Om aftenen går de så gennem gaderne og skaber lys og glæde med deres små lamper og sang. I Danmark kender man kun denne tradition i nærheden af den dansk-tyske grænse, hvor de tyske sange er blevet oversat til dansk. I resten af landet er traditionen ukendt.

Volkstrauertag

“Volkstrauertag” er en statslig mindededag i Tyskland, der hører til de “stille dage”, hvor der er faste regler og begrænsninger for butiksåbninger, fester og høj musik. På denne dag, som ligger to søndage før 1. søndag i advent, mindes man krigsofrene og ofrene for voldsregimer i hele verden.

Totensonntag

I den evangeliske kirke er “Totensonntag” en søndag til minde om de døde. Denne sørgedag falder på den sidste søndag før 1. søndag i advent og er dermed den sidste søndag i kirkeåret. Det er vidt udbredt at man på denne dag smykker gravstederne med blomsterdekorationer.

Adventstiden - fire søndage i advent

I både Danmark og Tyskland er adventstiden en meget festlig tid. Oprindeligt går begrebet tilbage på det latinske “adventus Domini”, Herrens komme. I denne periode forbereder de kristne sig på julen. Tidligere blev der fastet i adventstiden – idag er juletiden i både Danmark og Tyskland en tid med bagning af småkager, juleslik, pakkekalendere og adventsgaver. Julen er lysenes fest, og derfor er traditionen med adventskransen udbredt i både Danmark og Tyskland, hvor man tænder et lys mere for hver søndag i advent. I Danmark har man også kalenderlys i forskellige størrelser.

I advents- og juletiden spiller desuden nisserne en vigtig rolle i Danmark. De beskytter hus og hjem og bringer lykke til menneskene, der bor der. Traditionelt stiller man en lille skål risengrød frem til dem, for så er de altid i godt humør. Man vil nemlig helst undgå en utilfreds nisse, som laver drillerier. Nisser spiller også en vigtig rolle som julepynt, hvor man ser dem i vinduer, som figurer på borde og på juletræet. Traditionen vinder også indpas i Tyskland.

6. december – Nikolaus

Nikolaus-traditionen går tilbage til en biskop, der levede i det nuværende Tyrkiet i 400-tallet og gav mad og gaver til fattige børn. Han blev helgenkåret senere. Om aftenen før den 6. december stiller tyske børn deres pudsede støvler uden for døren og håber på små overraskelser næste morgen i form af gaver og slik. Denne tradition kendes ikke i Danmark.

13. december- Luciadag

Man fejrer Luciadag i hele Skandinavien. Luciadag er ifølge gammel juliansk kalender årets mørkeste dag. Luciaoptøget består af unge piger eller kvinder i hvide gevandter med lys i hånden og en Luciabrud, der går foran de andre med en krans af lys på hovedet, synger Luciasangen "Nu bæres lyset frem". Luciapigerne optræder på skoler, alderdomshjem og i andre sociale institutioner.

24. december - Juleaften

Julen er festen til fejring af Jesu Kristi fødsel. Den egentlige festdag er den 25. december, men selve juleaften fejres aftenen før, den 24. december. Både den 25. og 26. december er nationale helligdage i Danmark og Tyskland, og mange har også fri den 24. december.

Mange af julens traditioner har intet med kristendommen at gøre, og både i Danmark og Tyskland er julen en familiefest, hvor samværet i familiens skød og udveksling af gaver spiller en central rolle. Mange familier går til julegudstjeneste juleaften, hvor man synger salmer og hører juleevangeliet. I Tyskland bliver der ofte opført et krybbebspil.

Efter gudstjenesten går familierne hjem for at spise. Mens man ofte kun spiser kartoffelsalat og pølser i Tyskland spiser man traditionelt ande-, gåse- eller flæsksteg med rødkål og hvide og brune kartofler i Danmark. Til dessert serveres der risalamande med varm kirsebærsovs eller risengrød. I desserten er der gemt en hel mandel og den heldige, som får mandelen, får en mandelgave. I Danmark danser man om juletræet efter maden og synger julesalmer til. Tyske børn synger ofte en sang eller fremsiger et digt, før gaverne deles ud. Gaverne ligger enten under træet, eller også har julemanden dem med og deler dem ud til både børn og voksne. For at trække spændingen ud yderligere, åbner man ofte kun én pakke ad gangen. Senere på aftenen serveres der som regel kaffe og likør, konfekt og julesmåkager i Danmark.

25. december – 1. Juledag

Den 25. December fortsætter festlighederne. I Tyskland får man traditionelt noget særligt lækker at spise, ofte gås eller en lækker steg og hjemmebagte kager. I Danmark dækkes der for det meste op til julefrokost 1. juledag. Til denne fest mødes alle familiemedlemmer i både Danmark og Tyskland. 2. juledag forlænges festlighederne med endnu en dag.

31. december - Nytårsaften

Den 31. december er årets sidste dag, og nytårsdag er den første dag i det nye år, så natten mellem de to dage er altid noget særligt. Denne fest fejrer både danskere og tyskere i mange forskellige rammer, enten med familien, venner eller til store fester og baller.

Først på aftenen går udklædte og sminkede børn i Nordtyskland fra hus til hus, mens de synger eller fremsiger et lille vers, og som tak får de slik eller mindre pengebeløb. Rummelpotten, som frembringer en larmende lyd, blev tidligere brugt til formålet og skulle fordrive vinterens ånder. Denne tradition findes også i Sønderjylland.

I Tyskland hører forbundspræsidentens tale og midnatsmessen også til denne fest. I mange år var det også tradition at smelte bly for at spå om fremtiden, men efter EU-forbuddet af anvendelsen af det giftige stof i 2018 bruges der alternativer som stearin. I Danmark spiller dronningens nytårstale en central rolle, hvor stort set hele Danmark samles foran fjernsynet. Når det bliver midnat, skydes der raketter og fyrværkeri af i både Danmark og Tyskland, og man skåler i champagne. Efter midnat spiser man traditionelt Berlinere i Nordtyskland. I Danmark spiser man ofte et stykke kransekage efter midnat

Familiefester

Måden at fejre familiefester på i Danmark og Tyskland er meget forskellig. Festmiddagen er det centrale element til enhver fest i Danmark og den kan strække sig over flere timer og bliver ofte afbrudt af taler og festsange. I Tyskland holdes talerne for det meste efter hovedretten og sketcher m.m. kommer først efter maden. Dannebrog spiller en helt særlig rolle i Danmark, enten som bordpynt, på indbydelseskort, som pynt på juletræet eller som serviet, det danske flag ses overalt. Hvor man i begge lande takker for en dejlig aften, før man forlader en fest, så er det god tone at sige "Tak for sidst" næste dag i Danmark.

Barnedåb

Dåben i spædbørnsalderen er en udbredt praksis i store dele af Europa for at optage barnet i den kristne menighed.

Når børn og spædbørn bliver døbt, tilfalder der især forældrene, men også fadderne en vigtig rolle. De repræsenterer kirkens tro. Fadderne skal officielt indføre børnene i troen og give den videre til dem, såfremt forældrene er forhindret heri på grund af sygdom eller død. I dag er fadderskabet også udtryk for anerkendelse over for familiemedlemmer eller venner og viser, hvor vigtige bestemte personer er for forældrene. Hvor man i Tyskland har en fadder, kan man have op til fem i Danmark. Faddernes rolle opfattes forskelligt i Danmark og Tyskland. I Danmark ses faddernes rolle primært som en sikkerhed, hvis der skulle ske forældrene noget, mens fadderer i Tyskland f.eks. forærer sit gudbarn ekstra store gaver ved festlige anledninger.

Konfirmation

Konfirmationen er en bekræftelse af dåben og markerer samtidig barnets indtræden i voksenlivet. Konfirmandundervisningen, som præsten står for, finder traditionelt sted en gang om ugen. I Danmark lægges undervisningen, så den passer ind i skolens skema. Dette er muligt, fordi folkekirken er en statskirke. I Tyskland går de unge til undervisning om eftermiddagen. Man bliver konfirmeret, når man er 14 år, altså i 7. eller 8. klasse.

Til selve konfirmationen er familie og faddere til stede og bagefter fejres der en stor fest sammen med familie og nære venner og konfirmanderne får masser af gaver.

I Danmark har konfirmanderne fri fra skole mandagen efter konfirmationen, kaldet blå mandag, hvor de unge mennesker tager til de større byer og bruger nogle af de mange penge, de fik i gave.

Bryllup

Et bryllup har meget med traditioner at gøre, og disse traditioner ser meget forskellige ud i Danmark og Tyskland. I Tyskland er en polterabend således en fest før brylluppet, hvor man ønsker det kommende ægtepar held og lykke ved at knuse porcelæn. I Danmark er en polterabend den tradition, som man i Tyskland kalder Junggesellinen- eller Junggesellenabschied, hvor venner kidnapper bruden og brudgommen, klæder dem ud og fester eller tilbringer en wellnessdag eller – weekend sammen med dem.

I Tyskland foregår vielsen på rådhuset, men andre romantiske steder som fyrstårne, slotte osv. er også blevet meget populære. Derefter kan man også få Guds velsignelse over ægteskabet ved en højtidelighed i kirken. I Danmark kan man blive viet eller indgå registreret partnerskab i kirken og på rådhuset. Ved den kirkelige vielse bærer bruden traditionelt noget gammelt, noget nyt, noget blåt og noget lånt.

Til vielsen i kirken ankommer gæsterne og brudgommen først sammen med forloveren. Bruden træder ind i kirken til sidst og føres op til alteret af sin far, mens alle gæster rejser sig. Brudens familie sidder i venstre side af kirken, og brudgommens families sidder i højre side.

Efter vielsen og udveksling af ringe forlader brudeparret kirken efterfulgt af familien og resten af gæsterne. Udenfor kan der f.eks. vente brudeparret et espalier dannet af venner, slægtinge, kolleger eller klubkammerater, som kan have relation til brudeparrets erhverv, hobby og lign. Ud over et espalier findes der også andre skikke, når brudeparret går ud af kirken, f.eks. at man kaster ris på det nygifte par.

Efter lykønskningerne bliver parret kørt til fotografen i et romantisk eller fantasifuldt køretøj, mens gæsterne begiver sig hen til det sted, hvor festen skal holdes, som alt efter selskabets størrelse kan være privat, på en restaurant eller i lejede lokaler. Ifølge en skik skærer brudeparret bryllupskagen for i fællesskab med en stor kniv, og den, hvis hånd ligger øverst på kniven, vil have det afgørende ord at skulle have sagt i ægteskabet.

Mens man tidligst holder de første taler efter hovedretten i Tyskland, kan spisningen i Danmark strække sig over 4-5 timer og blive afbrudt af taler og sketcher. I Tyskland lægges disse først efter maden. Brudeparret åbner dansen med en brudevalse. Derefter danser bruden med brudgommens far og brudgommen med brudens mor, hvorefter dansegulvet er frit. Der findes også andre skikke, som at man bortauktionerer brudens sko, danser slørdans og river brudesløret i stykker. I Danmark løftes brudgommen i vejret af flere personer, der klipper hans sokker i stykker som tegn på, at han nu ikke længere er ugift. Et af festens højdepunkter er, når brudebuketten bliver kastet ud blandt gæsterne.

Bryllupsdage

Bryllupsdage er årssdage for et ægtepars bryllup og kan fejres på forskellig vis alt afhængig af, hvor mange år man har været gift. Nu til dags fejrer man som regel kun de to vigtigste i Tyskland, nemlig sølvbryllup og guldbryllup.

I Danmark fejrer man også kobberbryllup efter 12 ½ år.

Det er meget forskelligt, hvad man kalder bryllupsdagene i Danmark og Tyskland, og der er også regionale forskelle i betegnelserne. Følgende opstilling kan derfor ikke være udtømmende.

Tyskland:

1 år	Baumwollene Hochzeit
-	
3 år	Lederne Hochzeit
5 år	Rosenhochzeit
-	
6½ år	Zinnerne Hochzeit
7 år	Kupferne Hochzeit
8 år	Blecherne Hochzeit
10 år	Hölzerne Hochzeit
12 år	Nickelhochzeit
12½ år	Petersilienhochzeit
15 år	Kristallene Hochzeit
20 år	Porzellanhochzeit
25 år	Silberhochzeit
30 år	Perlenhochzeit
35 år	Leinenhochzeit
37½ år	Aluminiumhochzeit
40 år	Rubinhochzeit
45 år	Messinghochzeit
50 år	Goldene Hochzeit
55 år	Juwelenhochzeit
60 år	Diamantene Hochzeit
65 år	Eiserne Hochzeit
67½ år	Steinerne Hochzeit
70 år	Gnadenhochzeit
-	

Danmark:

1 år	Papirbryllup
2 år	Bomuldsbryllup
3 år	Læderbryllup
5 år	Træbryllup
6 år	Sukkerbryllup
-	
7 år	Uldbryllup
8 år	Bronzebryllup
10 år	Tinbryllup
12 år	Silkebryllup
12½ år	Kobberbryllup
15 år	Krystalbryllup
20 år	Porcelænsbryllup
25 år	Sølvbryllup
30 år	Perlebryllup
35 år	Koralbryllup
-	
40 år	Rubinbryllup
45 år	Safirbryllup
50 år	Guldbryllup
55 år	Smaragdbryllup
60 år	Diamantbryllup
65 år	Krondiamantbryllup
-	
70 år	Jernbryllup
75 år	Atombryllup

Afslutning

Denne oversigt over de forskellige fest- og helligdage i Danmark og Tyskland er langtfra udtømmende, vi har dog gjort vores bedste for at vise begge landes vigtigste skikke og fester. I Tyskland er der traditioner, som er af katolsk oprindelse og som har holdt sig indtil i dag. Her bliver det tydeligt, at den nordtyske delstat Schleswig-Holstein, som danskerne kender bedst, på mange punkter har mere til fælles med Danmark end med de sydtyske delstater. Stadig er der dog traditioner, som helt er forbeholdt Danmark. Når man ser på mærkedage, er der dage forbundet med den særegne nationale historie. Nogle traditioner krydser dog grænsen til Sønderjylland og er aldeles ukendte i resten af Danmark – rummelpotten er et eksempel. Til sidst skal der også nævnes de nyere amerikanske skikke, eksempelvis Halloween, der har fundet vejen til begge lande.

	Helligdage, fest- eller mærkedage	Butikkerne har lukket	Fri fra arbejde
1. januar - Nytårsdag	Helligdag DK & D	Ja	Ja
6. januar - Hellig tre konger	Mærkedag D	Nej	Nej
27. januar - Holocaustdag	Mærkedag DK D	Nej	Nej
2. februar - Kyndelmisse	Mærkedag DK	Nej	Nej
6. februar - Oversømarch	Mærkedag Schleswig-Holstein	Nej	Nej
Fastelavn	Festdag DK & D	Nej	Nej
10. februar - Sønderjyllands afstemning	Mærkedag Sønderjylland	Nej	Nej
14. februar - Valentinsdag	Festdag DK & D	Nej	Nej
21. februar - Biike	Festdag DK & D (vestkysten Tønder /Nordfriesland)	Nej	Nej
1. april - Apriksnar	Festdag DK & D	Nej	Nej

	Helligdage, fest- eller mærkedage	Butikkerne har lukket	Fri fra arbejde
Påske: Skærtorsdag	Helligdag DK, mærkedag D	Ja (DK)	Ja (DK)
Påske: Langfredag	Helligdag DK, helligdag og "Stille dag" D	Ja	Ja
1. og 2. Påskedag	Helligdag DK & D	Ja	Ja
9. april - Besættelsen 1940	Mærkedag DK	Nej	Nej
18. april - Slaget ved Dybbøl	Mærkedag DK	Nej	Nej
Store Bededag	Helligdag DK	Ja (DK)	Ja (DK)
1. maj- Arbejdernes kampdag	Mærkedag DK, helligdag D	Ja (D)	Ja (D)
4. maj - frihedsbudskabet 1945	Mærkedag DK	Nej	Nej
5. maj - 2. Verdenskrigs afslutning	Mærkedag DK & D	Nej	Nej
Kristi Himmelfart	Helligdag DK & D	Ja	Ja
1. og 2. Pinsedag	Helligdage DK & D	Ja	Ja
5. juni - Grundlovsdag	Delvis helligdag DK	Delvist DK, D nej	Delvist DK, D nej
15. juni - Valdemarsdag	Mærkedag DK	Nej	Nej
23. juni - Sankt Hans	Festdag DK	Nej	Nej
25. juli - Slaget ved Isted	Mærkedag DK & D (Schleswig-Holstein)	Nej	Nej
3. oktober - Tag der deutschen Einheit	Festdag D	Ja (D)	Ja (D)

	Helligdage, fest- eller mærkedage	Butikkerne har lukket	Fri fra arbejde
Erntedank	Mærkedag D	Nej	Nej
31. oktober - Reformationen & Halloween	Helligdag (Schleswig-Holstein), mærkedag DK	Ja (Schleswig-Holstein)	Ja (Schleswig-Holstein)
1. november - Allehelgensdag	Mærkedag D	Nej	Nej
9. november - Tysklands skæbnedag	Mærkedag D	Nej	Nej
10./11. november - Mortensaften	Mærkedag DK & D	Nej	Nej
Totensonntag	Helligdag D, "stille dag"	Ja (D)	Ja (D)
Volkstrauertag	Helligdag D, "stille dag"	Ja (D)	Ja (D)
6. december - Nikolaus	Festdag D	Nej	Nej
13. december - Lucia	Festdag DK	Nej	Nej
24. december - juleaften	Delvis helligdag DK & D	Delvist DK & D	Delvist DK & D
25./26. december - 1. og 2. juledag	Helligdage DK & D	Ja	Ja
31. december - Nytårsaften	Festdag DK & D	Delvist DK & D	Delvist DK & D

